

Suradnja s roditeljima

Prikaz četverogodišnjeg projekta OŠ 22. lipnja, Sisak

UDK: 37.018.26

37.018.26

Stručni rad

Primljeno: 20. 10. 2014.

Mr. Sanja Basta¹

Osnovna škola 22. lipnja, Sisak
sanja.basta2@gmail.com

Marinela Fabijan Gašparević²

Osnovna škola 22. lipnja, Sisak
marinela.fabijan@skole.hr

Sažetak

Suradnja s roditeljima obveza je svakog razrednika, a kvalitetni i partnerski odnosi s roditeljima prepoznati su kao prioritetno područje razvoja u OŠ 22. lipnja, Sisak. Cilj je projekta bio usmjeren na unaprjeđivanje postojeće suradnje s roditeljima kroz različite formalne i neformalne oblike rada s naglaskom

¹ Sanja Basta je diplomirana učiteljica razredne nastave sa završenim poslijediplomskim stručnim studijem *Suvremena osnovna škola* na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, te učiteljica savjetnica i županijska voditeljica učitelja razredne nastave. Suautorica je udžbenika i radnih bilježnica iz prirode i društva „Pogled u svijet“ za 1., 2., 3. i 4. razred osnovne škole, stručnih radova s područja nastave i suradnje s roditeljima, recenzentica nekoliko udžbenika za razrednu nastavu, suautorica priručnika za učitelje iz prirode i društva, te zavičajnog priručnika Sisačko-moslavačka županija. Vanjska je suradnica Učiteljskog fakulteta, odsjeka u Petrinji.

² Marinela Fabijan Gašparević je pedagoginja u osnovnoj školi sa sedmogodišnjim radnim iskustvom. Diplomirala je pedagogiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. U svom radu posebni interes posvećuje području obiteljske pedagogije, roditeljstva i suradnje s roditeljima.

na što kvalitetniju i pravovremenu informiranost roditelja o zbivanjima u školi.

Škola i učitelji uvidjeli su dobrobiti projekta za svoj daljnji rad u području suradnje s roditeljima. Unutar četverogodišnjeg projekta stvoreni su određeni obrasci, planovi, pravila i aktivnosti koje su postale sastavni dio godišnjeg plana i programa rada naše škole te dobar temelj za daljnji razvoj suradnje s roditeljima.

Ključni pojmovi: suradnja roditelja i škole, učitelji, četverogodišnji projekt, godišnji plan i program škole

Uvod

Suradnja s roditeljima zajednička je aktivnost roditelja i učitelja/razrednika koja za cilj ima stvaranje uvjeta za kvalitetan razvoj uspješnog i sretnog djeteta, a u skladu sa sposobnostima i mogućnostima djeteta. Proces međusobnog informiranja, savjetovanja, učenja, dogovaranja i druženja čini temelj suradnje s roditeljima koja rezultira dijeljenjem odgovornosti za djetetov razvoj i dobrobit djeteta (Maleš, 1995.). Učitelju/razredniku obvezu suradnje s roditeljima propisuju ili preporučuju mnogi dokumenti, primjerice:

- Nastavni plan i program za osnovnu školu (2006., 17, 22)
- Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (2008., Članak 4., Članak 135.)
- Pravilnik o obvezama učitelja i stručnih suradnika u osnovnoj školi (2014., Članak 4, Članak 5., Članak 26.)
- Pravilnik o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj školi i srednjoj školi (2010., Članak 15., Članak 14.)
- Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje (2010., 15, 17)
- Pravilnik o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima (2013., Članak 9.)

S obzirom da je suradnja složeni interakcijski proces, potrebna je zainteresiranost svih sudionika za suradnju što podrazumijeva i „aktivno sudjelovanje roditelja u svim etapama odgojno-obrazovnog procesa, od planiranja i organizacije, do realizacije i evaluacije odgojno-obrazovnog rada“ (Stričević, 2006., 200). Između roditelja i učitelja potrebno je razviti partnerski odnos u kojemu su kako ističe Maleš (1996.)

obje strane jednake, aktivne i odgovorne. Partnerstvo između roditelja i učitelja podrazumijeva međusobno poštovanje, prikupljanje i dijeljenje informacija, osjećaja, vještina, dogovaranje te zajedničko odlučivanje (Maleš, 1996.; Milanović, 1997.).

Slika 1. Etape suradnje s roditeljima

Suradnju s roditeljima razrednici ostvaruju kroz individualne, skupne i pisane oblike suradnje. Svaki oblik suradnje roditeljima daje drugačiju ulogu i te uloge roditelja su različite (Maleš, 2003.a). Roditelj tako može biti:

- kao podrška – kada sudjeluje u prikupljanju donacija te u aktivnostima lokalne zajednice,
- kao učenik – kada sudjelujući u komunikacijskim roditeljskim sastancima usvaja određena pedagoška i psihologijska znanja te time jača svoje roditeljske kompetencije,
- kao pomagač – kada sudjeluje savjetodavno, pomaže u organizaciji izvanučioničke nastave i prikupljanju ponuda turističkih agencija,
- kao kreator politike – odnosi se na roditelje koji sudjeluju kao predstavnici roditelja u Vijeću roditelja, Školskom odboru ili povjerenstvu za odabir ponude izvanučioničke nastave,
- kao korisnik – jer ima pravo dobiti informacije o svome djetetu i aktivnostima škole.

Kako će suradnja s roditeljima izgledati u praksi ovisi o motivaciji i komunikaciji učitelja i roditelja. Veliki broj autora (Maleš, 1995., 1996., 2003. b; Kunstek, 2000.; Vizek-Vidović i sur., 2003.; Epstein i Salinas, 2004.; Jurić, 2004.; Rađenović i Smiljanić, 2007.) koji se bave problematikom suradnje odgojno-obrazovne ustanove i obitelji naglašavaju da od dobre suradnje imaju koristi svi: dijete, roditelji, učitelji i škola jer kvalitetna suradnja pridonosi boljem školskom uspjehu učenika, poticanju roditelja na odgojno djelovanje i time bolje razumijevanje školskog rada, obrazovanju roditelja za odgojnu funkciju, razvijanju bolje komunikacije i interakcije između svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa, a time i veću povezanost škole i šire

društvene zajednice. Mnoge su škole pa tako i *OŠ 22. lipnja Sisak*, prepoznale važnost kvalitetne suradnje s roditeljima i ugradile je u svoj razvojni plan.

Rad na projektu u školskoj godini 2009./2010.

– 1. godina projekta

Članovi su *Tima za kvalitetu* radom na snimanju stanja i uočavanju potreba škole zaključili da jedno od prioriternih područja razvoja škole svakako treba biti *suradnja s roditeljima*. Na početku školske godine 2009./2010. osnovan je *Tim za suradnju s roditeljima* u čijem su sastavu bile dvije učiteljice razredne nastave, tri učiteljice predmetne nastave te pedagoginja škole. *Tim za suradnju s roditeljima* načinio je glavne smjernice i plan aktivnosti za tekuću školsku godinu. Cilj je projekta bio usmjeren na unaprjeđivanje postojeće suradnje s roditeljima kroz različite formalne i neformalne oblike rada s naglaskom na što kvalitetniju i pravovremenu informiranost roditelja o zbivanjima u školi. S obzirom na široko područje koje suradnja s roditeljima obuhvaća, velik broj sudionika uključenih u projekt i složenost aktivnosti, projekt je postavljen kao četverogodišnji.

U suradnji s roditeljima učenika u razrednoj je nastavi posebna pozornost usmjerena na uključivanje roditelja u nastavne i izvannastavne aktivnosti, humanitarne akcije te korištenje neformalnih oblika suradnje poput otvorenog sata/dana, pisanih poruka u informativku, pisma ili e-mailova roditeljima, razredne priredbe, oglasne ploče ili kutića za roditelje. U predmetnoj je nastavi poseban naglasak stavljen na unaprjeđivanje suradnje s roditeljima učenika petih razreda koje se moglo realizirati, pratiti i vrjednovati kroz sve četiri godine trajanja projekta.

Kako bi ostvarili postavljeni cilj projekta, bilo je potrebno operacionalizirati sljedeće zadatke:

- koristiti formalne i neformalne oblike suradnje s roditeljima,
- redovito održavati sve potrebne oblike suradnje s roditeljima,
- informirati roditelje o zbivanjima u razrednom odjelu i školi,
- održati roditeljski sastanak na kojemu će učenici predstaviti svoja postignuća i stvaralaštva u tekućoj školskoj godini,
- poticati roditelje na iskazivanje potreba vezanih uz dijete i suradnju s učiteljem
- poticati obostranu komunikaciju,
- uključiti roditelje u nastavne i izvannastavne aktivnosti, školske i izvanškolske aktivnosti te humanitarne akcije,
- pripremiti i provesti anketu s roditeljima učenika petih razreda kako bi se snimile potrebe roditelja vezanih uz suradnju,
- izraditi Plan i program suradnje s roditeljima petih razreda,

- osnaživati roditelje kao volontere i donatore,
- provesti vrednovanje na kraju školske godine.

Budući da je projekt sastavni dio školskog razvojnog plana, u njega su bili uključeni svi sudionici odgojno-obrazovnog procesa: učitelji, učenici, roditelji, stručni suradnici. Veći se dio navedenih zadataka realizirao u suradnji učitelja i roditelja učenika od prvog do osmog razreda dok su posebno naglašeni zadaci koje se željelo ostvariti u suradnji s roditeljima učenika petih razreda.

Realizirano u školskoj godini 2009./2010.

Na kraju školske godine 2009./2010. provedeno je vrjednovanje kroz analizu zapisnika roditeljskih sastanaka razrednika i prema odazivu roditelja. Ostvarene su sljedeće aktivnosti: u razrednoj su nastavi roditelji uključivani u nastavne i izvannastavne aktivnosti kroz kreativne radionice, otvoreni sat ili nastavni dan, prezentaciju učeničkog stvaralaštva te sudjelovanje u pripremi i provedbi humanitarnog Božićnog sajma. Istovremeno je roditeljima omogućeno korištenje neformalnih oblika suradnje u obliku pisanih poruka, pisma ili e-maila, oglasne ploče ili kutića te informacija na internetskoj stranici škole.

U predmetnoj je nastavi naglasak stavljen na unaprjeđivanje suradnje s roditeljima učenika petih razreda. Na prvom je roditeljskom sastanku provedena anketa za roditelje od pet pitanja koju je sastavio *Tim za suradnju s roditeljima*. Anketirana su ukupno 62 roditelja. Roditelji su se izjasnili o kojim bi temama željeli slušati tijekom školske godine. Više od polovice anketiranih roditelja izdvojilo je dvije teme: Učenje i uspješnost u petom razredu (57 %) i Kako razvijati odgovornost učenika prema radu i obvezama (55 %). Na roditeljskom su sastanku razrednici realizirali temu „Učenje i uspješnost u petom razredu“. Prema rezultatima iz Tablice 1. vidljiva je potreba rada na većem informiranju roditelja u sljedećim godinama budući da veći dio roditelja nije iskazao informiranost o uspjesima učenika škole na natjecanjima (59,68 %), kulturnim i sportskim događajima u kojima sudjeluju učenici škole (50 %) te humanitarnim akcijama u školi (40,32 %).

Kao najprikladniji način informiranja o događajima u školi roditelji su odabrali roditeljski sastanak (75 %) i internetsku stranicu škole (58 %) što je zahtijevalo njezino redovito ažuriranje, ali i poticanje učitelja da redovito objavljuju vijesti o svome radu s učenicima. U otvorenom su tipu pitanja roditelji dali prijedloge tema o kojima bi još željeli biti informirani, a odnose se na učenje, rad učitelja i ponašanje učenika. Informacije o većem dijelu svojih prijedloga roditelji su mogli dobiti tijekom školske godine upravo na individualnim informacijama. Na posljednjem roditeljskom sa-

Tablica 1. Anketno pitanje za roditelje učenika petih razreda (rujan, 2009.)

Smatrate li da ste dovoljno informirani o:	DA	NE
a) organizaciji rada u školi	39 62,9	23 37,1
b) kulturnim i sportskim događajima u kojima sudjeluju učenici naše škole	31 50	31 50
c) uspjesima učenika naše škole na natjecanjima	25 40,32	37 59,68
d) humanitarnim akcijama u školi	37 59,68	25 40,32

stanku 5. razreda prikazano je učeničko stvaralaštvo i uspjesi tijekom školske godine 2009./2010.

Od ostalih aktivnosti koje su realizirane u sklopu projekta *Suradnja roditelja i škole* treba istaknuti informativne razgovore svake prve srijede u mjesecu u popodnevnu terminu, koje su održavali svi učitelji koji predaju u predmetnoj nastavi. Roditelji učenika od petog do osmog razreda pohvalili su ovaj način suradnje jer su (u njima prihvatljivo vrijeme) imali mogućnost razgovarati sa svim učiteljima razrednog vijeća i na taj način saznati kako njihovo dijete može poboljšati svoj uspjeh i ponašanje.

Rad na projektu u školskoj godini 2010./2011.

– 2. godina projekta

U skladu s postavljenim ciljevima i zadacima, rad na projektu nastavio se u školskoj godini 2010./2011. uz određene dodatne aktivnosti. Budući da su razrednici tada održavali četiri roditeljska sastanka godišnje, načinjen je plan njihova održavanja prema vrsti roditeljskih sastanaka:

1. informativni roditeljski sastanak
2. tematski roditeljski sastanak
3. komunikacijski sastanak u obliku radionice
4. prezentacija učeničkih postignuća.

Dotadašnji je način evidencije suradnje s roditeljima bio kroz zapisnike roditeljskih sastanaka, no kako bi se dobio potpuniji uvid u sve oblike suradnje s roditeljima, dogovorena je evidencija svih skupnih oblika suradnje s roditeljima (npr. otvoreni sat/dan, razredna priredba i sl.) u razrednu knjigu na stranicama *Suradnja s roditeljima*. Nastavak unaprjeđivanja suradnje s roditeljima učenika petih razreda u ovoj je godini bio usmjeren na provođenje vrjednovanja od strane učenika šestih razreda i njihovih roditelja na kraju školske godine. Upitnik o samovrjednovanju za

Tablica 2. Upitnik o samovrednovanju (odabrani dio tvrdnji, 2010.)

Tvrdnja:	da	u višoj mjeri	u manjoj mjeri	netočno
Upoznati smo s kućnim redom škole.	26 53,06	21 42,86	1 2,04	1 2,04
Škola potiče i otvorena je za suradnju.	27 55,1	17 34,69	5 10,2	
Imam dobru suradnju s razrednicom svoga djeteta.	44 89,8	3 6,12	2 4,08	
Informacije o radu i događanjima u školi pravodobne su i potpuno jasne i precizne.	28 57,14	19 38,78	2 4,08	
Rad Vijeća roditelja javan je i otvoren.	18 36,73	20 40,82	9 18,37	2 4,08

učenike šestih razreda i njihove roditelje izradio je *Tim za suradnju s roditeljima*, a sadržavao je deset tvrdnji o radu škole, učenicima i učiteljima. Suradnja s roditeljima učenika novih petih razreda nastavljena je prema planu iz prethodne godine. Jedan je od glavnih zadataka projekta bio i tijekom ove školske godine nastaviti redovito i kontinuirano informirati roditelje o zbivanjima u razredu i školi putem internet-ske stranice škole. Vrednovanje projekta u školskoj godini 2010./2011. predviđeno je kroz interni školski obrazac u koji su razrednici upisivali broj i vrstu roditeljskih sastanaka, teme i prisutnost roditelja. Na ovaj su način dobiveni jedinstveni podaci za sve odjele od prvog do osmog razreda.

Realizirano u školskoj godini 2010./2011.

Rezultati samovrednovanja o radu škole, učenika i učitelja provedeni s učenicima šestih razreda i njihovim roditeljima pokazali su u većoj mjeri pozitivnu ocjenu rada škole, učenika i učitelja. Upitnik je ukupno ispunilo 49 roditelja. Prema rezultatima iz Tablice 2. vidljivo je da je značajan dio ispitanih roditelja upoznat s kućnim redom škole (53,06 %) te smatraju da škola potiče i otvorena je za suradnju (55,1 %). Velik dio ispitanih roditelja (89,8 %) navodi da imaju dobru suradnju s razrednicom svoga djeteta. Informacije o radu i događajima u školi pravodobne su te jasne i precizne za 57,14 % ispitanika. Nešto je manjem dijelu ispitanih roditelja (36,73 %) rad Vijeća roditelja javan i otvoren.

Rezultati upitnika o samovrednovanju za roditelje učenika šestih razreda korišteni su prilikom izrade godišnjeg plana i programa rada škole za školsku godinu 2011./2012. te za daljnji razvoj projekta. U 2. godini projekta roditelji su se aktivno uključili u projekt kao predavači na roditeljskom sastanku i učiteljskom vijeću škole,

gdje su dva roditelja održala predavanje za druge roditelje na temu *Motivacija i pubertet*, a za učitelje *Suradnja s rastavljenim roditeljima*. Predstavljanje predmetnih učitelja na prvom roditeljskom sastanku u petom razredu roditelji odobravaju i pohvaljuju jer im omogućuje upoznavanje svih učitelja koji će predavati njihovoj djeci te razumijevanje zahtjeva i očekivanja učitelja od učenika. S obzirom na pozitivne reakcije roditelja na ovaj model predstavljanja, predložili smo da se isti primijeni i na prvom roditeljskom sastanku u sedmom razredu zbog novih predmeta i učitelja. Roditelji su i dalje uključeni u politiku škole kroz rad u Vijeću roditelja.

Analiza obrasca o realizaciji roditeljskih sastanaka pokazala je da je održano čak 18 roditeljskih sastanaka (od 22 odjela škole) od prvog do osmog razreda na kojima je bio 100-postotni odaziv roditelja. Dobar odaziv roditelja i pomak u organizaciji i druge vrste roditeljskih sastanaka osim isključivo informativnih, dobar su pokazatelj da se ovakav plan roditeljskih sastanaka nastavi i u većoj mjeri potiče u sljedećim godinama projekta.

Rad na projektu u školskoj godini 2011./2012.

– 3. godina projekta

Suradnja s roditeljima u trećoj godini projekta nastavljena je prema uspješno provedenim aktivnostima iz prethodne dvije godine: evidentiranje svih skupnih oblika suradnje s roditeljima u Dnevniku rada, provođenje ankete s roditeljima petih razreda, vrjednovanje u šestom razredu, ostvarivanje mjesečnih informacija prve srijede u mjesecu u popodnevnim satima, a na kraju nastavne godine razrednici su ispunjavali obrazac o realizaciji roditeljskih sastanaka. Nakon uspješnog predstavljanja predmetnih učitelja na prvom roditeljskom sastanku u petim razredima, u ovoj je školskoj godini ostvareno predstavljanje predmetnih učitelja na prvom roditeljskom sastanku u četvrtim i sedmim razredima. Roditelji učenika od prvog do četvrtog razreda upućivani su na mjesečne informacije srijedom ukoliko su imali potrebu komunicirati s predmetnim učiteljima. Razrednici ovogodišnjih sedmih razreda čiju suradnju sada pratimo i u trećoj godini projekta održali su u ovoj godini predavanje za učenike i roditelje na temu Sigurnost djece na internetu. Veća pozornost u 3. godini projekta posvećena je pisanim oblicima suradnje. Zanimalo nas je koje vrste pisanih materijala učitelji šalju roditeljima te na koji način. Učitelji od prvog do četvrtog razreda roditeljima su najčešće slali (preko učenika) kratke poruke o radu učenika na satu ili informacije o planiranim aktivnostima i izlascima. Od petog do osmog razreda učitelji su najviše slali pozive roditeljima na razgovor zemaljskom poštom, a osobno su roditeljima davali edukativne materijale vezane uz temu predavanja na roditeljskim sastancima (npr. 7. razred – Sigurnost na internetu; 8. razred – Profesionalna orijentacija i upis u srednju školu). Komuniciranje e-mailom između učitelja

i roditelja primjenjuje tek nekolicina razrednika te je za očekivati porast ovog oblika komunikacije u budućnosti jer, prema Marušić i sur. (2006.), informatizacija škola i obitelji nudi nove mogućnosti za međusobni dijalog.

Rad na projektu u školskoj godini 2012./2013.

– 4. godina projekta

U posljednjoj godini trajanja projekta *Suradnja s roditeljima* (uz sve već ranije provedene i prihvaćene aktivnosti) posebna je pozornost posvećena završnom anketnom upitniku provedenom s roditeljima učenika osmih razreda (skupine koju se pratilo od školske godine 2009./2010.) Cilj je anketiranja bila evaluacija projekta od strane roditelja. Anketni je upitnik na samome početku podsjetio roditelje na četve-rogodišnji projekt suradnje s roditeljima te aktivnosti i teme koje su u sklopu njega realizirane:

5. razred: Učenje i uspješnost učenika te prezentacija učeničkih postignuća;
6. razred: Samovrjednovanje o radu škole, učenika i učitelja;
7. razred: Sigurnost djece na internetu;
8. razred: Profesionalna orijentacija, prevencija ovisnosti i upis u srednju školu.

Roditeljima je u upitniku dano 18 tvrdnji za koje su trebali označiti u kojoj se mjeri slažu s njima. Na kraju upitnika bilo je pitanje otvorenog tipa u kojem su roditelji mogli dati prijedlog za poboljšanje školskog projekta. Anketni upitnik izrađen od strane voditeljice projekta i pedagoginje škole sadržavao je tvrdnje vezane uz sve značajne aktivnosti koje su se tijekom četiri godine u sklopu projekta provodile s roditeljima.

Anketirano je ukupno 65 roditelja u tri osma odjela: 10 očeva, 49 majki, a za 6 roditelja nije poznat spol. Nakon analize ankete izdvojeni su značajni rezultati vidljivi u Tablici 3. Veliki je dio ispitanih roditelja (89,23 %) smatrao da je škola poticala i bila otvorena za suradnju s roditeljima u usporedbi sa školskom godinom 2010./2011. kada je ipak manji dio ispitanih roditelja (55,1 %) potvrdio ovu tvrdnju. Ovi su podaci važan pokazatelj da su roditelji prepoznali rad na unaprjeđivanju suradnje s njima. Dobru suradnju s razrednicom svoga djeteta u zadnjoj godini trajanja projekta ima velik dio ispitanika (93,85 %) kao i u drugoj godini projekta kada je iznosio 90 %, iz čega je vidljiv kontinuitet u dobrom ostvarivanju ove suradnje od samog početka projekta. Značajan je i podatak da je čak 96,92 % ispitanih roditelja imalo mogućnost dobiti pravovremenu informaciju o učenju i uspješnosti djeteta čime je suradnja s roditeljima ostvarila jedan od svojih primarnih zadataka. Informacije o radu i događajima u školi bile su pravodobne, jasne i precizne za 76,92 % ispitanih roditelja dok je tu tvrdnju u školskoj godini 2010./2011. potvrdilo 57,14 % ispitanika.

Tablica 3. Anketni upitnik za roditelje učenika 8. razreda (odabrani dio tvrdnji, 2013.)

Tvrdnja	Slažem se		Djelomično se slažem		Ne slažem se	
Škola je poticala i bila otvorena za suradnju s roditeljima.	58	89,23	6	9,23	1	1,54
Imao/imala sam dobru suradnju s razrednicom svog djeteta.	61	93,85	3	4,62	1	1,54
Roditelji su imali mogućnost dobiti pravovremenu informaciju o učenju i uspješnosti djeteta.	63	96,92	1	1,54	1	1,54
Informacije o radu i događanjima u školi bile su pravodobne, jasne i precizne.	50	76,92	12	18,46	3	4,62
Smatram da roditelji trebaju vrednovati rad škole.	56	86,15	9	13,85		
Mogućnost razgovora s predmetnim učiteljima (prva srijeda u mjesecu) dobar su način dobivanja informacija.	61	93,85	4	6,15		
Predstavljanje predmetnih učitelja na prvom roditeljskom sastanku u 5. i 7. razredu omogućuje razumijevanje zahtjeva i očekivanja predmetnih učitelja od učenika.	56	86,15	8	12,31	1	1,54
Praćenje internetske stranice škole pomoglo je boljoj informiranosti roditelja.	55	84,62	8	12,31	2	3,08

Mogućnost razgovora s predmetnim učiteljima (prva srijeda u mjesecu) dobar su način dobivanja informacija za čak 93,85 % ispitanika, a predstavljanje predmetnih učitelja na prvom roditeljskom sastanku u petom i sedmom razredu smatralo je korisnim 86,15 % ispitanih roditelja. Rad na ažuriranju internetske stranice škole postao je imperativ dobre suradnje s roditeljima jer značajan dio ispitanika (84,62 %) smatra da im je upravo praćenje internetske stranice škole pomoglo boljoj informiranosti. U otvorenom tipu pitanja 80,23 % ispitanih roditelja iznijelo je svoje zadovoljstvo projektom i ostvarenom suradnjom.

Nakon posljednje godine rada na projektu, dio školskog kurikuluma postao je *Plan tema za roditeljske sastanke od prvog do osmog razreda* s točno definiranim temama i nositeljima (Tablica 4.). Svaki razrednik treba tijekom školske godine realizirati dvije dogovorene teme, a prvi je roditeljski sastanak informativan. *Tim za suradnju s roditeljima* donio je u posljednjoj godini trajanja projekta *Pravila o ispričavanju izostanaka* s kojima su roditelji upoznati na roditeljskim sastancima.

Uvidom u obrasce realizacije roditeljskih sastanaka u školskoj godini 2012./2013. uočeno je da je na 19 održanih roditeljskih sastanaka (od 20 odjela škole u 2012./2013.) od prvog do osmog razreda odaziv roditelja bio 100-postotni. Predavanje za roditelje

Tablica 4. Plan tema za roditeljske sastanke

razred	Teme	Nositelj
1.	a) Predstavljanje škole i školskih projekata b) Što i kako u 1. razredu? – samostalnost, učenje i igra, prihvaćanje pravila, ocjenjivanje, komunikacija i suradnja s vršnjacima	ravnateljica, pedagoginja, učiteljica iz produženog boravka razrednik
2.	a) Očekivanja roditelja i djetetove sposobnosti b) Roditeljski odgojni stilovi	razrednik pedagoginja
3.	a) Pomoć u učenju i pisanju zadaća b) Disciplina	razrednik liječnik
4.	a) Prijelaz učenika iz RN u PN – učenje, ocjenjivanje b) Škola u prirodi – prijateljstvo, pristojno ponašanje i ophođenje, dobre zdravstvene navike, briga o sebi i drugima oko sebe, prihvaćanje različitosti	razrednik razrednik, djelatnik turističke agencije
5.	a) Kako učiti i biti uspješan – vještine planiranja učenja, motivacija, odgovornost učenika prema radu i obvezama b) Prezentacija učeničkog stvaralaštva	razrednik razrednik i učenici
6.	a) Pubertet b) Prezentacija učeničkog stvaralaštva	razrednik ili liječnik razrednik i učenici
7.	a) Sigurnost djece na Internetu b) Koliko poznajemo svoju djecu?	razrednik razrednik
8.	a) Profesionalna orijentacija i upis u srednju školu b) Maturalno putovanje – komunikacija s vršnjacima i učiteljima, predrasude i stereotipi, odgovornost za vlastito ponašanje, ovisnosti	djelatnik Zavoda za zapošljavanje razrednik, djelatnik TA, Crvenog križa, Centra za socijalnu skrb

na određenu temu razrednici i stručna suradnica pedagoginja održali su u 15 odjela. Na temelju ovih podataka moguće je uočiti značajan rad i angažman razrednika i stručnih suradnika na razvijanju informiranja roditelja te utjecaj koji je projekt ostvario u području suradnje s roditeljima.

Zaključak

Projekt *Suradnja s roditeljima* imao je za cilj unaprjeđenje suradnje s roditeljima kroz različite formalne i neformalne oblike rada. Naglasak je stavljen na kvalitetniju i pravovremenu informiranost roditelja o zbivanjima u školi. Voditeljica projekta i članovi *Tima za suradnju s roditeljima* koordinirali su projektom, vodili i pratili realizaciju planiranih zadataka i aktivnosti. Istovremeno su za potrebe projekta izradili anketne upitnike za roditelje učenika petih, šestih i osmih razreda, obrazac za realizaciju roditeljskih sastanaka na temelju kojega su prikupljeni podaci o svim oblicima suradnje s roditeljima, pravila o ispričavanju izostanaka učenika i plan roditeljskih sastanaka s temama od prvog do osmog razreda. Svi su ovi materijali bili značajni u razvoju projekta i ostvarivanju planiranih zadataka i aktivnosti. Poseban je naglasak projekt stavljaao na unaprjeđenje suradnje s roditeljima učenika petih razreda koje se pratilo kroz četiri godine trajanja projekta. Anketni upitnik koji su isti roditelji ispunili na kraju osmog razreda pokazao je zadovoljstvo roditelja projektom i provedenom suradnjom. Na temelju ranije postavljenih zadaća, a prema dobivenim rezultatima tijekom četverogodišnjeg projekta ispitani roditelji:

- smatraju da je škola bila otvorena za suradnju kroz redovito održavanje svih potrebnih oblika suradnje s roditeljima,
- informirani su o zbivanjima u razrednom odjelu i školi prije svega kroz internetsku stranicu škole koju su pohvalili i za koju smatraju da je pomogla njihovoj boljoj
- informiranosti,
- smatraju da učenička postignuća treba prikazivati na kraju svake školske godine što je i realizirano na roditeljskim sastancima na kojima su učenici predstavili svoja postignuća i stvaralaštva u tekućoj školskoj godini,
- zadovoljni su suradnjom s razrednicom unutar koje su roditelji poticani na iskazivanje potreba vezanih uz dijete i suradnju s učiteljem te obostranu komunikaciju,
- zadovoljni su svojim sudjelovanjem u pripremi i realizaciji humanitarnog Božićnog sajma čime su direktno bili uključeni u školske aktivnosti,
- anketirani su na početku projekta o daljnjim oblicima suradnje na temelju čega je Plan i program suradnje s roditeljima petih razreda kasnije proširen na sve razrede,
- mogli su dati mišljenje i podršku školskim aktivnostima čime su osnaživani kao volonteri i donatori,
- sudjelovali su u vrjednovanju projekta na kraju školske godine u šestom i osmom razredu.

U anketnom upitniku dobiveni su podaci i da su ispitanici roditelji također:

- upoznati s kućnim redom škole i načinom ispričavanja izostanaka učenika,
- dobili pravovremene informacije o učenju i uspjehnosti učenika te radu i događanjima u školi,
- dobro upoznati s e-upisima u srednju školu,
- pohvalili informativne razgovore prve srijede u mjesecu te predstavljanje predmetnih učitelja u petom i sedmom razredu.

Ispitanici su roditelji u velikoj mjeri izrazili zadovoljstvo provedenom suradnjom odnosno projektom u kojem su sudjelovali i koji je kroz četiri godine trajanja poticao unaprjeđenje suradnje s roditeljima kroz niz različitih aktivnosti formalnog i neformalnog karaktera. Odaziv roditelja na roditeljske sastanke i rezultati provedene ankete ukazuju da je škola projektom osigurala roditeljima kvalitetniju i pravovremenu informiranost o zbivanjima u školi. Realizacijom planiranih zadaća ostvaren je i partnerski odnos između roditelja i učitelja odnosno škole u kojemu su obje strane sudjelovale jednako, aktivno i odgovorno u poticanju djetetova razvoja. Škola i učitelji, posebice razrednici, uvidjeli su dobrobiti projekta za svoj daljnji rad u području suradnje s roditeljima. Unutar projekta stvoreni su određeni obrasci, pravila te aktivnosti poput informativnih razgovora prve srijede u mjesecu, predstavljanje predmetnih nastavnika u petom i sedmom razredu, pojačan rad na svakodnevnom ažuriranju internetske stranice škole, a iz projekta je proizašao i plan roditeljskih sastanaka s temama od prvog do osmog razreda. Svi su ovi obrasci, pravila i planovi postali sastavnim dijelom godišnjeg plana i programa rada naše škole te dobar temelj za daljnji razvoj suradnje s roditeljima – u optimalnom smjeru poštujući i zadovoljavajući pritom potrebe i roditelja i škole.

Literatura

- Epstein, J. L., Salinas, K. C. (2004.). *Partnering with Families and Communities*. *Educational Leadership*, 61(8), 12-18.
- Jurić, V. (2004.). *Metodika rada školskoga pedagoga*. Zagreb: Školska knjiga.
- Kunstek, M. (2000.). *Partnerstvo odgojitelja i škole – što je to? Mirisi djetinjstva*. Split: 7. dani predškolskog odgoja Splitsko-dalmatinske županije, 9-16.
- Maleš, D. (1995.). *Suradnja između roditeljskog doma i škole*. U: Aračić, P. (ur.) *Obitelj u Hrvatskoj – stanje i perspektive*. Zbornik. Đakovo: Biskupski ordinarijat. Osijek: Zavod za znanstveni rad HAZU, str. 287-300.
- Maleš, D. (1996.). *Od nijeme potpore do partnerstva između obitelji i škole*. *Društvena istraživanja*. 5: br.1 (21), str. 75-89. Zagreb: Institut društvenih znanosti IVO PILAR.
- Maleš, D. (2003.a). *Učitelj - čimbenik kvalitetne suradnje škole i obitelji*. U: Ličina, B. (ur.) *Učitelj - učenik - škola*. Petrinja: Visoka učiteljska škola, Petrinja i Zagreb: HPKZ, 65-78.

- Maleš, D. (2003.b). Afirmacija roditeljstva. U: Nacionalna obiteljska politika. Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži, str. 275-302.
- Marušić, I., Ristić Dedić, Z., Pavin, Ivanec, T., Jurko, L. (2006.). Roditeljska suradnja sa školom - pogledi roditelja i učitelja (istraživački izvještaj). <http://www.udrugaroditeljkapk.hr/> (8.2. 2015.)
- Milanović, M. (1997.). Pomozimo im rasti. Zagreb: MZOŠ.
- Radenović, A., Smiljanić, M. (2007.). Priručnik za razrednike. Zagreb: Alinea.
- Stričević, I. (2006.). Igraonice i igroteke - podrška obiteljskom odgoju. *Dijete i društvo*, 8 (1), 199 – 221. Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži.
- Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje (2010.). Zagreb: MZOŠ. http://www.azoo.hr/images/stories/dokumenti/Nacionalni_okvirni_kurikulum.pdf(8. 2. 2015.)
- Nastavni plan i program za osnovnu školu (2006.). Zagreb: MZOŠ.
- Pravilnik o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj školi i srednjoj školi (2010.). *Narodne novine*, broj 87/08., 86/09., 92/10. i 105/10.
- Pravilnik o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima (2013.). http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_11_132_2874.html (8. 2. 2015.)
- Pravilnik o obvezama učitelja i stručnih suradnika u osnovnoj školi (2014.). *Narodne novine*, broj 87/08., 86/09., 92/10., 105/10., 90/11., 16/12., 86/12. i 94/13.
- Vizek Vidović, V., Vlahović-Štetić, V., Rijavec, M., Miljković, D. (2003.). *Psihologija obrazovanja*. Zagreb: IEP-VERN.
- Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (2008.). *Narodne novine*, br. 87/08.

Cooperation with Parents

– a review of a four-year project

Summary

Cooperation with parents is every form-master's obligation, and the quality and partnership relations with parents have been recognized as the priority area of development in Primary School 22. lipnja, Sisak. The project was aimed at improving the existing cooperation with parents through different formal and informal forms of work, with the emphasis on higher quality and timely awareness of parents about the events at school.

The school and the teachers have seen the benefits of the project for their further work in the area of cooperation with parents. Within the four-year project, certain forms, plans, rules and activities which were created became an integral part of the school annual plan and programme and a good basis for further development of cooperation with parents.

Key words: parents and school cooperation, four-year project, school annual plan and programme

